

Orimattilan kunta
kirjaamo@orimattila.fi

Viite: Lausuntopyyntö 13.8.2024

Asia: Vanhustentalon käyttötarkoituksen muutos lastensuojeluyksiköksi Kangasvuokontie 13 Orimattila

Orimattilan vanhainkotiin (kiinteistötunnus 560-418-8-297) on haettu rakennuslupaa käyttötarkoituksen muutokseen ja sisäisiin muutostöihin. Rakennuksessa on tarkoitus tehdä väliseinien muutostöitä, vesi- ja viemärimuutoksia sekä asentaa poistoilmakoteloita julkisivuille. Suojaustason muutoksen takia rakennuksen pohjoissivulle on tarkoitus rakentaa uusi poistumistieporras. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 1., 8., 12. ja 27.8.2024 päivätyistä suunnitelmista (Kide Arkkitehdit) pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Vanhustentalo on tarkoitus muuttaa 12 hlön lastensuojeluyksiköksi. Nykyiset asuinhuoneet muutetaan lasten asuinhuoneiksi, ja samalla tehdään väliseinien muutostöitä. Nykyisen osittaisen ilmanvaihdon tilalle koko rakennukseen lisätään ilmanvaihtoa. Uutta ilmastointikonehuonetta ei rakenneta, vaan rakennuksen sisään on tarkoitus sijoittaa erillisiä ilmastointikoneita. Poistoilmakoteloita on tarkoitus lisätä julkisivulle 5 kpl eripuolille rakennusta. Vesikatolle lisätään yksi IV-poistoilmaputki ja nykyisen sammutusjärjestelmän linjastoa ja suuttimia puretaan.

Keskusta-Virenoja osayleiskaavassa (2007) kiinteistö on osoitettu palvelun ja hallinnon alueeksi merkinnällä PY/S. Merkinnän /S määräyksen mukaan kyseessä on alue, *jolla ympäristö säilytetään. Uudisrakentaminen, rakennusten korjaus- ja muutustyöt sekä muu ympäristöä muuttavat toimenpiteet tulee suorittaa siten, että alueen kulttuurihistoriallisesti/ maisemallisesti arvokas luonne säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman MRL 127 §:ssä tarkoitettua lupaa.*

Arkkitehti Tauno A. Niemiojan alun perin lastenkodiksi suunnittelema rakennus valmistui 1949. Harjakattoinen ja keltaiseksi rapattu rakennus noudattaa rakentamisajankohdalleen tyypillisiä ratkaisuja sommittelun sekä materiaali- ja värivalintojen suhteen. Rakennusmassa on alun perin muodostunut kahdesta yksi- ja kaksikerroksisesta suorakulmion muotoisesta osasta, jota on myöhemmin täydennetty yksikerroksisella lisäosalla. Rakennuksessa on osittain jäljellä alkuperäinen punainen tiilikate. Rakentamisajankohdalleen tyypillisesti rakennuksessa on harmaa liuskekivisokkeli. Tauno Niemioja toimi vuosina 1947-55 Lahden asemakaava-arkkitehtina ja on suunnitellut mm. Läntisen siunauskappelin Lahdessa ja Päijälinnan liikerakennuksen Asikkalassa.

Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä (Kukuse 2005) rakennus on huomioitu osana Viljamaan kylän kulttuurihistoriallisesti paikallisesti arvokkaita kohteita. Lastenkodin vieressä sijaitsee 1959 rakennettu koulu. Alueen rakentuminen liittyy sodanjälkeiseen aikaan, kun Tönnön

maarekisterikylän Tietävälän alueelle asutettiin Kirvun Tietävälän suurkylän asukkaita. Alue on tuolloin ollut Orimattilan suurin yhtenäinen siirtokarjalaisalue. Asutustoimintaa ja jälleenrakennuskauden rakentamistapaa edustava alue muodostaa myös maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden.

Rakennukseen nyt suunnitelluista muutoksista julkisivuun vaikuttavia ovat pohjoissivulle suunniteltu valmiserakenteinen poistumistieporras sekä rakennuksen ulkojulkisivuun suunnitellut poistoilmakotelot (5 kpl). Portaen rakentamisen takia osa alkuperäisestä poistumistieportaasta on tarkoitus purkaa. Alkuperäinen porras, samoin kuin rakennuksen muut, myöhemmin lisätyt talotekniikkaa palvelevat lisäykset noudattavat eleetöntä ja yksinkertaista muotokieltä sekä alkuperäistä värimaailmaa. Myös uusi porras on tarkoitus toteuttaa samaa värimaailmaa käyttäen. Museon kanta on, että punaisen värin käyttäminen suunnitelmassa esitettyssä portaassa ei ole rakennuksen eleettömään arkkitehtuurin huomioon ottaen sopivaa. Uuden portaan tulee värimaailmaltaan sopeutua arkkitehtuuriin ilman, että rakennelmasta tulee liian hallitseva.

Sähköpostitse toimitettujen valokuvien mukaan (27.8.2024; Elina Aitto-Oja/Satu Taivaskallio) julkisivuun on jo asennettu uusia poistoilmakoteloita. Nyt käytetty malli on selkeästi nykyaikainen ja valittu väri korostaa sitä, että poistoilmaputki tulee julkisivusta selkeästi esiin. Museon kanta on, että seuraavan, ilmastointia koskevan remontin yhteydessä ulospäin näkyvä poistoilmakotelo on muutettava paremmin rakennuksen arkkitehtuuriin sopivaksi.

Entisestä lastenkodista ei ole tehty tarkempaa, rakennuskohtaista inventointia ja museo ehdottaakin suppean inventoinnin (korttimalli) tekemistä muutostyön yhteydessä.

Lahten museoilla ei ole suunnitelmiin muuta huomautettavaa.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

rakennustutkija Satu Taivaskallio

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus